

استفتائات وقف

از مقام معظم رهبری (ادام الله ظلّه)

استفتاء: آیا زمینی که برای حسینیه یا مسجد وقف شده است و در آن زمین ساختمانی نیز ساخته شده را می توان خراب یا تصرف کرد؟ بالفرض اگر هم کسی تصرف کرد حکم آن چیست؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اگر وقف تمام شده نمی توانسته تصرف کنی، و همانکه
اصلاً فریبست نیاز به مرافعه شرعی دارد

بسمه تعالی

اگر وقف تمام شده نمی توانند تصرف کنند و چنانچه اختلافی هست نیاز به مرافعه شرعی دارد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: اگر کسانی سبب شوند در کشورهای غیر اسلامی جلو عزاداری سالار شهیدان در روز عاشورا مثل عزاداری دسته جات و مراسم عاشورا بسته شود حکم آنها چیست؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
جایز نیست، و باید نزاع نزد حاکم شرع طرح شود

بسمه تعالی

جایز نیست و باید نزاع نزد حاکم شرع طرح شود.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: شخصی وصیت کرده است که خانه‌ام را بفروشید و مصرف مسجد و حسینیه بنمایید و خانه مذکور دارای چند اصله درخت نخل خرما می‌باشد و این نخل‌ها هم برای خیرات و مبرات است، حال که موکل می‌خواهد خانه را بفروشد خریدار می‌گوید همراه با نخل‌ها می‌خرم و بدون نخل خانه را نمی‌خرد و با توجه به این که نخل‌ها برای خیرات در نظر گرفته شده است تکلیف چیست لطفاً بیان فرمایید.

بسمه
 در فرض مرقوم نمی‌توانند نخل‌ها را بفروشند
 و باید در خیرات از آن استفاده کنند
 یا اگر خیرات شامل پول خود نخل
 در مسجد و حسینیه هم باشد می‌توانند
 بفروشند و پول آن را صرف در
 مسجد و حسینیه کنند، لکن اگر نخل
 استیفاء اختصاصاً به مبرات داده
 که ما وجود عین عوارض هر دو خیرات
 ۳۳۸۲۴

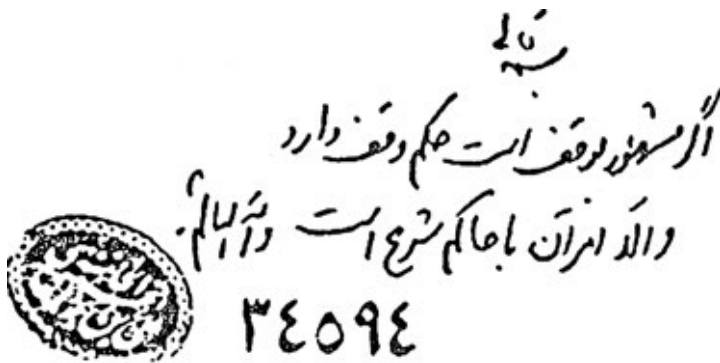
بسمه تعالی

در فرض مرقوم نمی‌توانند نخل‌ها را بفروشند و باید در خیرات از آنها استفاده کنند. بلی اگر خیرات شامل صرف پول خود نخل در مسجد و حسینیه هم باشد می‌توانند بفروشند و پول آن را صرف در مسجد و حسینیه کنند، لکن اگر نخل این‌طور اختصاصاً به خیرات داده شده که با وجود عین عوآئدش صرف در خیرات شود، نمی‌توانند آن را بفروشند. والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: احتراماً معروض می‌دارم در روستایی قنات آبی همراه با مقداری زمین کشاورزی موجود می‌باشد که توسط پدران صاحبان فعلی آنها آباد شده است، حدود پنجاه سال پیش اداره اوقاف به اسم این که اینجا وقف حضرت علی علیه السلام می‌باشد هر ساله مقررهای را به هر طریق که می‌شد از مردم دریافت می‌کرد. لکن حدود ۱۲ سال پیش وقتی به اداره اوقاف مراجعه کردیم برای این که سند وقفنامه این املاک و قنات را نشان بدهند متوجه شدیم که هیچ سند و مدرکی مبنی بر این که این املاک و قنات وقف باشد موجود نیست و تنها حرف اداره اوقاف این است که چون قبلاً حکم وقف را داشته حالا هم موقوفه می‌باشد. لذا برای بنده بلا تکلیف مانده که آیا این املاک و قنات موقوفه می‌باشد یا مجهول المالک یا مال کشاورزی می‌باشد؟

دوم این که تا زمان تعیین تکلیف آن به چه صورت می‌توانیم از اینها استفاده نماییم؟ آیا اجازه حاکم شرع یا اداره اوقاف لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی

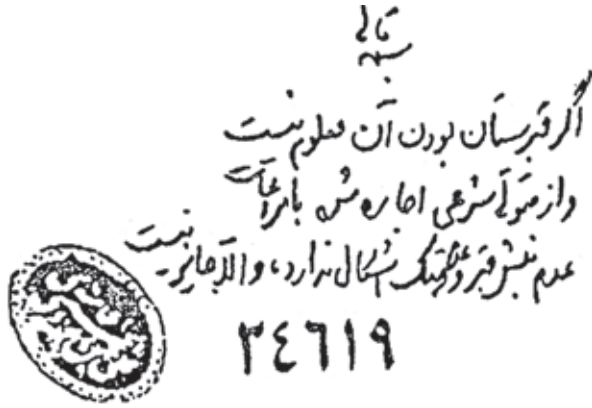
اگر مشهور به وقف است حکم وقف دارد والا امر آن با حاکم شرع است،
والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: اداره آموزش و پرورش یک قطعه زمین موقوفه را با نظارت اداره اوقاف جهت احداث نمازخانه برای یکی از مدارس راهنمایی دخترانه از متولی اجاره کرده است در هنگام عملیات ساختمانی به چند قبر برخورد کرده‌اند که از زمان‌های قدیم بوده و آثاری از آن بر سطح زمین وجود نداشته است.

مستدعی است بیان فرمایید که آیا جایز است بدون نبش قبر و بدون حتک حرمت آنها ساختمان

نمازخانه مزبور ادامه پیدا کند یا نه؟

بسمه تعالی

اگر قبرستان بودن آن معلوم نیست و از متولی شرعی اجاره شده با مراعات عدم نبش قبر و عدم هتک اشکال ندارد، والا جایز نیست.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: در وقفنامه‌ای امر تولیت برای نسل‌های بعدی به صورت نسل‌اً بعد نسل و بطناً بعد بطن تصریح شده است اینک سوال شرعی از محضرتان این است:

(۱) آیا با وجود متقاضی تولیت در نسل قبلی نسل بعدی می‌تواند مدعی تولیت باشد یا خیر؟

بسمه تعالی، با وجود فرد صالح برابر تولیت در نسل قبلی نوبت به نسل بعدی نمی‌رسد.

بسمه تعالی

با وجود فرد صالح برای تولیت در نسل قبلی نوبت به نسل بعدی نمی‌رسد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

۲) آیا صرف کبر سن در نسل قبلی با وجود داشتن صفت امانت و کفایت لازم، مانع امر تولیت محسوب می‌شود یا خیر؟

بِسْمِ اللَّهِ كِبَرُ سِنٍ مَانِعٌ صِلَاحَتِ نَسَبٍ

بسمه تعالی
کبر سن مانع صلاحیت نیست.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

۳) آیا سابقه بیماری جسمی که بهبود یافته برای کسی که از سلامت فکری و روانی بهره‌مند است و متقاضی تولیت می‌باشد مانعی محسوب می‌شود یا خیر؟

بِسْمِ اللَّهِ . اِنْ هُمْ مَانِعٌ مَحْسُوبٌ عَمَلًا

بسمه تعالی
این هم مانع محسوب نمی‌شود.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

۴) مباشرت شخص متولی در انجام امور اجرایی راجع به موقوفه تحت تولیت خود شرط لازم است و یا متولی می‌تواند با انتخاب وکیل مورد اعتماد امور مربوطه را به نحو مطلوب انجام دهد؟

بِسْمِ اللَّهِ مِی تَوَانِدُ كِبَرُ مَكْرَرٍ
۳۴۷۴۷

بسمه تعالی
می تواند وکیل بگیرد، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: اگر کسی برای این که دختر و نوه دختریش از املاکش استفاده نکنند، آن املاک را وقف بر اولاد ذکور خود سازد، آیا این وقف صحیح است؟

بسمه تعالی
اگر در زمان حیات وقف را تحویل متولی شرعی
وقف داده باشد صحیح است

بسمه تعالی
اگر در زمان حیات وقف را تحویل متولی شرعی وقف داده باشد، صحیح است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: اگر ملکی را وقف بر اشخاص سازند، و موقوف علیهم ناچار به فروش موقوفه گردید مانند آن که موقوفه مورد نیاز حتمی دولت جمهوری اسلامی ایران رأی منافع کشور باشد و موقوف علیهم را ملزم به فروش موقوفه کنند آیا موقوف علیهم باید با پول آن ملک دیگری را خریداری کرده و آن را عوض موقوفه وقف نمایند، یا لازم نیست و می توانند از آن استفاده کنند، و از این بابت پولی دریافت نمایند، آیا باید پول ملک دیگری تهیه کرده و عوض موقوفه وقف سازند یا لازم نیست و می توانند از آن استفاده کنند؟ آیا در این حکم زمین و قنوات یکسانند یا خیر؟

بسمه تعالی
باید با آن پول ملک دیگر را خریداری و در همان
صفت وقف عادل . وقف نماید

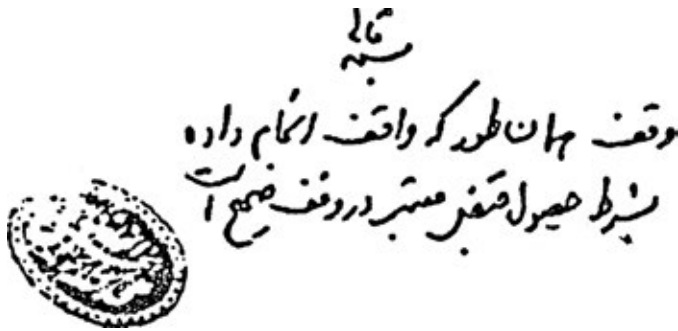

بِسْمِ تَعَالَى

باید با آن پول ملک دیگری را خریداری و در همان جهت وقف اول وقف نماید.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: شخصی املاک خود را از زمین و باغ وقف بر اولاد ذکور خود نسل بعد نسل نموده است به این گونه که تا هنگامی که نسل اولاد ذکورش منقرض نشده است وقف بر آنان باشد و در صورت انقراض، موقوفه وقف بر سالار شهیدان حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام باشد، آیا چنین وقفی صحیح است، موقوفه و منافع آن اعم از محصولات کشاورزی، مال الاجاره و پولی که بابت تخریب موقوفه و تعطیل موقت منافع آن دریافت می‌شود مخصوص اولاد ذکور می‌باشد و دختر و نوه دختری واقف حق استفاده از آن را ندارد؟ یا صحیح است و دختر و نوه دختری واقف هم ذی حق می‌باشند؟ یا اصلاً این وقف صحیح نیست؟

بِسْمِ تَعَالَى

وقف همان طوری که واقف انجام داده به شرط حصول قبض معتبر در وقف صحیح است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: اگر شخصی تمام یا بخشی از املاک خود را به فرزند صغیر یا کبیر خود هبه نماید، آیا هبه‌اش صحیح است و دیگر وارث حقی نسبت به موهوبه مذکوره ندارد، یا صحیح نیست و دیگران هم ذی حق می‌باشند؟

بسمه تعالی
 اگر هبه با شرایط آن از جمله قبض محقق است
 صحیح است، و در نه حقی در آن هزاره
 ۳۵۳۰۶ در ۲۱/۱۱/۱۳۹۵

بسمه تعالی

اگر هبه با شرایط آن از جمله قبض محقق شده صحیح است، و ورثه حقی در آن ندارند، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: احتراماً به استحضار می‌رساند یک باب منزل مسکونی و ۱۰ ساعت آب از سوی مرحوم مغفور برای اقامه عزاداری سالار شهیدان حضرت حسین بن علی علیه السلام با تولیت اینجانب وقف شده است. ولی متأسفانه به دلیل نیاز به تغییر منزل مسکونی و عدم درآمد عزاداری در مکان دیگر برگزار می‌شود و به استحضار می‌رساند با توجه به توسعه مسجد و درخواست از سوی مؤمنین برای در اختیار گرفتن منزل مزبور برای مسجد با شرط اقامه عزاداری حکم شرعی آن چه می‌باشد، در صورت منفی بودن جواب آیا در اختیار گذاشتن مقداری از ملک که دخل در عزاداری ندارد به عنوان هدیه از سوی متولی برای مسجد امکان دارد یا خیر؟

بسمه تعالی
 میر و وقف جایز نیست، و باید از منزل در جهت وقف استفاده شود و به شرط آنکه در آنجا نیز تولیت اینجانب باشد.
 ۳۵۳۰۸ در ۲۱/۱۱/۱۳۹۵

حضرات
 از جمله تذکر در لایزال
 از آن استخداً بسمه تعالی

بسمه تعالی

تغییر وقف جایز نیست، و باید از منزل در جهت وقف استفاده شود، بلی اگر به هیچ وجه استفاده از آن در جهت وقف ممکن نباشد می‌توانند با نظر متولی شرعی در مطلق خیرات از جمله مذکور در سؤال از آن استفاده نمایند، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: شخصی ثلثه خود را زمین قرار داد. گفته باید بماند صالحات باقیات نسل اول طبق وصیت عمل کردند، اما نسل بعدی بر اثر اختلاف سلیقه و تعدد متولی طبق وصیت نمی‌توانند انجام وظیفه کنند آیا حضرت تعالی اجازه می‌فرماید که زمین مزبور را تبدیل به احسن برای مراکز علمی و یا مؤسسات دینی از مسجد و غیره مصرف کنند؟ جواب شرعی را مرقوم فرمایید. والسلام

بمیرزا

در تغییر و تبدیل وقف، باید نظر واقف عمل شود.

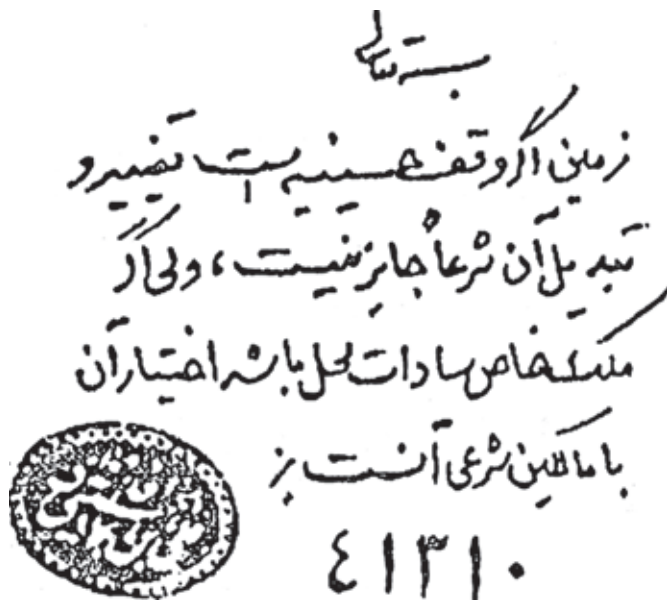
۳۵۳۲۵

بسمه تعالی

در تغییر و تبدیل وقف، باید نظر واقف عمل شود.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: ما قطعه زمینی داریم که برای احداث منزل کافی نیست و یک قطعه زمین متصل به صورت کرت در کنار ما است که متعلق به حسینییه سادات است. ما به سادات یک قطعه زمین بزرگتر و بهتر و حاصلخیز در محل دیگری پیشنهاد و درخواست نموده‌ایم که آن قطعه را به ما بدهند و آنها با این پیش شرط با درخواست ما موافقت نموده‌اند که از آن حضرت استفتاء شود و در صورت موافقت ایشان زمین مورد درخواست ما را به ما اعطا نمایند.

بسمه تعالی

زمین اگر وقف حسینی است تغییر و تبدیل آن شرعاً جایز نیست، ولی اگر ملک خاص سادات محل باشد، اختیار آن با مالکی شرعی آن است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: واقفین به صراحت تولیت رقبه خود را در وقفنامه به موسسه‌ای واگذار نموده و موسسه یا بنگاه نیز خود شخصیتی حقوقی است که در جهت تداوم و استمرار وقف این صدقه جاریه تشکیل و به ثبت رسیده است. نتیجتاً مجمع عمومی و هیأت مدیره بر اساس مفاد اساسنامه، اداره موسسه را تا کنون به مدت ۷۰ سال به عهده داشته و دارند. از محضر مبارک مقام معظم ولایت عظمی استدعا دارد که امر فرمایند اعلام گردد که شرعاً تولیت املاک موسسه با هیأت مدیره است یا خیر؟

آیا می‌شود مدیریت این موسسه که بر خلاف مفاد اساسنامه ثبت شده است را از هیأت مدیره سلب کرد و آن را در عداد املاک وقف مجهول التولیه قلمداد نمود.

مضافاً این که از موسسین این بنگاه فرد یا افرادی در قید حیات هستند که خود هم اکنون جزو هیأت مدیره می‌باشند.

بِسْمِ

منعی از قرار دادن تولیت برای هیأت

به نحو مزبور نیست و مجهول التولیه بودن

آن وجهی ندارد. و السلام

۳۵۵۸۵

بِسْمِ تَعَالَى

منعی از قرار دادن تولیت برای هیأت به نحو مزبور نیست و مجهول التولیه بودن آن وجهی ندارد، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: ملکی وقف طلاب علوم دینی و دارالعلم آیت‌الله العظمی نبوی گردیده، به نظر حضرت مستطاب عالی این وقف، وقف عام است یا وقف خاص؟ نظر مبارکتان را مرقوم فرمایید.

بِسْمِ

در فرض مذکور وقف عام است

۳۵۸۲۸

بِسْمِ تَعَالَى

در فرض مذکور وقف عام است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: قطعه زمینی که قبلاً گورستان بوده و اکنون بیش از ۴۰ سال از این قبرستان می‌گذرد و هیچ نوع آثاری از قبر مشاهده نمی‌گردد و زمین مسطح می‌باشد، اما در حین خاکبرداری به استخوان و در بعضی نقاط جسد مدفون شده مشاهده گردیده است. لذا استدعا می‌گردد به سوالات زیر پاسخ داده شود تا اقدام مقتضی به عمل آید:

(۱) آیا در چنین زمینی که قبلاً گورستان بوده و بیش از ۴۰ سال از آن گذشته است می‌توان ساختمان بنا نمود.

(۲) آیا با خاکبرداری زمین می‌توان ساخت و ساز نمود؟

(۳) آیا ایجاد پارک یا فضای سبز بر روی چنین زمینی امکان پذیر است یا خیر؟

بسمه تعالی

۱-۲- نبش قبر مسلمان به هیچ وجه جایز نیست - اگر چه چهل سال از دفن گذشته باشد

۳- تبدیل گورستان موقوفه جایز نیست و غیر موقوفه

اگر نبش قبر نباشد بلا مانع است.

۳۵۹۴۹

بسمه تعالی

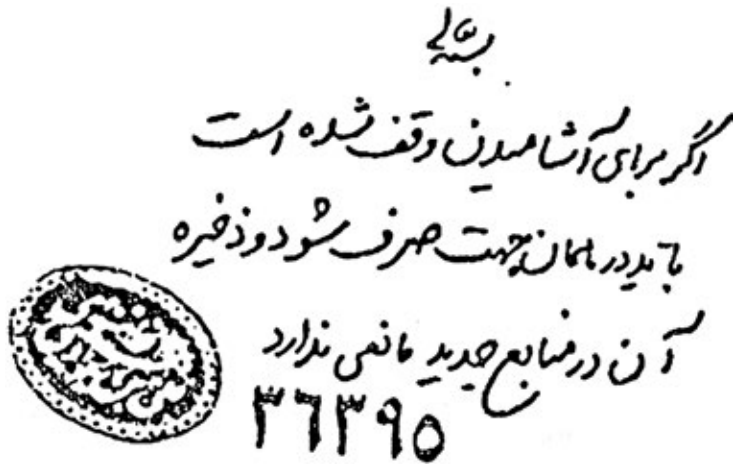
۱-۲- نبش قبر مسلمان به هیچ وجه جایز نیست اگر چه چهل سال از دفن گذشته باشد.

۳- تبدیل گورستان موقوفه جایز نیست و غیر موقوفه اگر نبش قبر نباشد بلا مانع است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: لطفاً نظر مبارک را در رابطه با مسأله ذیل بیان فرمایید، آبی است موقوفه جهت شرب محلی که توسط آب انبارهایی مشروب می‌شده ولی در زمان فعلی آب انبارهای مذکور کمتر

قابل استفاده است و چه بسا بخش عمده آن آبها توسط بعضی جهت کشاورزی استفاده می شود، با توجه به کثرت نفوس آن اهالی و ساخت منابع جدید الاحداث و کمبود آب جهت شرب آیا اجازه می فرمایید که آب مذکور به منابع برده شود برای شرب تمام اهالی و آیا می توان از آب مذکور جهت استحمام استفاده نمود یا خیر؟

بسمه تعالی

اگر برای آشامیدن وقف شده است باید در همان جهت صرف شود و ذخیره آن در منابع جدید مانعی ندارد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنہ ای

استفتاء: شخصی زمینی را به عنوان مسجد وقف نموده و مردم محل این زمین را به صورت ابرومندی ساختند و واقف در وقفنامه برای این مسجد متولی معین نموده و ضمناً شرط نموده خود و عیالش تا زنده هستند به عنوان سرایدار مسجد سکونت بنمایند، سال ها قبل بانی فوت نمود ولی عیال آن در قید حیات می باشد، این زن نه تنها به وظیفه سرایداری خود نسبت به مسجد عمل ننموده بلکه در مقام اذیت و آزار نمازگزاران برآمده و گاهی درب مسجد را از داخل بسته و می گوید نمی خواهم اینجا نماز بخوانید و همه روزه فحش و ناسزا به همه مردم و امام جماعت داده و با جملات مستهجن و نامربوط مردم را نسبت به این مسجد دلسرد نموده به طوری که بعضی از مؤمنین محل از آمدن به مسجد خودداری می نمایند. سوال این است که این شرط سکونت این زن در مسجد با این اعمال و اقوال ناشایسته ایشان در اعتبار خود باقی است یا ملقی می باشد.

بسمه تعالی
 زمین اگر شهرت به وقفیت دارد و قفالت و قابل خرید و فروش نیست
 و در صورت تغییر دادن باید به صورت وقف برگردد و در سند ذکر نشده باشد
 و برگزیده تصرف در وقف باید زیر نظر متولی شرعی و صلاح وقف باشد و در صورتی
 که متولی خاص نداشته باشد تولیت آن با حاکم شرع است
 ۳۶۳۰۳

بسمه تعالی

زمین اگر شهرت به وقفیت دارد و وقف است و قابل خرید و فروش و تقسیم
 نیست و در صورت تغییر دادن باید به صورت وقف برگردد و لو در سند ذکر
 نشده باشد و هر گونه تصرف در وقف باید زیر نظر متولی شرعی و صلاح
 وقف باشد و در صورتی که متولی خاص نداشته باشد تولیت آن با حاکم شرع
 است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای